

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 4 au 8 juin 2023

Souguia n° 94

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Se laver pendant Chabbat (4)

4ème partie : Eau tiède et eau froide

Cette semaine nous aborderons la question de savoir s'il est permis de se laver à l'eau tiède, car la Gzerra d'eau chaude ne concernerait que l'eau à température de Yad soledet bo. En d'autres termes, qu'est ce qui est défini comme eau chaude dans cette Gzerra ?

Puis nous verrons que les Poskim rapportent un Minhag de ne pas se tremper même dans de l'eau froide à cause des risques que cela peut impliquer. Il faudra définir si ce Minhag interdit aussi de se rincer à l'eau froide.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו ויעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משפים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שחר והם עמלים ואינם מקבלים שחר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

רצ"ל Rav Guershon Edelshtein

Se laver à l'eau tiède

Comment comprenez-vous les Richonim suivants ? sont-ils une preuve qu'il est interdit de se laver même à l'eau tiède ?

יחידושי הרשב"א מסכת שבת דף מ עמוד ב
ויש מפרשים שאינו משום איסור עצמו של הפשר אלא שנראה כרוחץ במים פושרין, וכנון הוא.

שם
[...] שנינו (לקמן מ"א א') אבל נותן לתוכו מים כדי להפשירן, ותניא נמי בסמוך לא בשביל שיחמו אלא כדי שתפיג צינתן, והפגת צינתן היינו הפשר כדמוכחא כולה שמעתין [...]

רמב"ם על משנה מסכת שבת פרק ג משנה ד
[...], והיו אלו הצנורות משוקעים במים החמין, ולפיכך היו הצנורות מתחממין ומגיע המים שבתוך הצנורות כשהוא פושר, ועשאוהו להם חכמים בשבת כחמין שהוחמו בשבת [...]

רא"ש מסכת שבת פרק ג סימן ט
ט ת"ר מתחמם אדם כנגד המדורה ויוצא ומשתטף בצונן ובלבד שלא ישתטף ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיר מים שעליו [...]

Comment définissez-vous une eau tiède selon les Ah'aronim suivants ?

שו"ת חכם צבי סימן יא

[...] סוף דבר הלכה למעשה אני אומר שאין להן להנשים לטבול בחמין בליל שבת ולא בע"ש שהוא יום שביעי שלהן. אלא תטבולנה בצונן ליל שבת או בהפגת צינתן בלבד עד שלא יקרא עליהן שם חמין או במו"ש ואם א"א בכל האמור יתירו להן לטבול ביה"ש ולא תבאנה לביתן עד הלילה ויותר מזה אין בידינו להתיר להן כלל וכלל.

בית מאיר אורח חיים סימן שכנ

והני מילי בחמי האור. עיין תשו' ח"צ סי' י"א מתיר בהפגת צינת המים לבד ולא תתחמם עד שעור שיקרא מים חמים. וכתבתי בצדו לעיין במס' שבת דף מ' ע"ב בתוס' ד"ה מפני שמפשר מים שעליו ובח"ר שם שכתב בלשון זה ויש מפרשים שאינו משום איסור עצמו של הפשר אלא כרוחץ במים פושרים ולעיל מזה כתב והפגת צינתן היינו הפשר. נראה מדבריהם שאיסור רחיצה אף בהפגת צינה. ובודאי הכי מסתבר נמי אחרי שעיקר האיסור הי' מפני הבלנין שהתחילו להחם בשבת ואומרים מע"ש הוחמו כדאיתא דף מ' מה לי אם הוחמו ממש ומה לי אם רק הוחמו כדי שתפיג צינתן כל שנעשה ע"י אש שייך גזירת הבלנין. ועיקר דברים אלו עי' בספרי ק"ד סי' קצ"ה:

שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - אורח חיים סימן כד

תשובה לכבוד אהובי ידידי וחביבי הרב המאה"ג המופלג בתורה ויראה כבוד מוה' יוסף קראטשין נר"ו:

קבלתי מכתבו וע"ד שאלתו במקוה שנותנין לתוכה חמין איך יתנהגו בטבילה בליל שבת, וראיתי דעתו שאפילו פושרין לא יהיו המים רק שתפיג צינתן וכתב שלדעתו כך היו עושין לכה"ג ביה"כ. הנה חזינא לדעתו שלמד דבר זה מלישנא דמתני' ביומא דקאמר שתפיג צינתן. ולדעתי אין מזה ראייה דלא דוקא קאמר דהתם לאו בדיני רחיצה בחמין עסיק להורות הדין בזה רק קאמר מה שהיו עושין לכה"ג ולא הי' צריך רק שתפיג צינתן. ועוד דהתם ביה"כ עצמו היו נותנין ובפרט לפי מה דמוקי שם ביומא דף ל"ד ע"ב בשלא הגיע לצירוף ממילא לא הי' רק כדי להפיג צינתן, ועוד הלא שם בזמן הבית קאי ומי יימר שכבר גזרו על הרחיצה ועוד הלא אין שבות במקדש

אלא ודאי דלהפיג צינתן לאו דוקא, ולדעתי מעולם לא נאסר רחיצה בפושרין רק בחמין. ואף שמדברי התוס' בשבת מ' ע"ב בד"ה מפני שמפשיר כו' משמע קצת דגם בפושרין אסור, נלע"ד דהתם ביושב ומתחמם כנגד המדורה ושם אסרו אפילו בפושרין דדומה כרוחץ בחמין. וכן אני מזהיר את הבלנין כאן שיתנו החמין למקוה בעוד היום גדול כדי שבכדי שתחשך בין כך לא יהיו רק פושרין [...]

ערוך השולחן אורח חיים סימן שכנ סעיף ג (facultatif)

ולילך למקוה בע"ש משחשיכה אסור כשהמקוה חמה הרבה שהרי רחיצת כל הגוף נאסר אלא יראו שיהיו כפושרין או חם קצת דהרחיצה שנאסרה אינה אלא כשהמים חמים הרבה עד שיהיה קרוב להיד סולדת דאל"כ אין זה חמין אלא פושרין ומ"מ אין הדבר מבורר אצלנו כמה הוא השיעור ולא מצאנו זה מבורר ונלע"ד דכל שנקרא חם בפי העולם אסור:

לא ישתטף אדם כל גופו בצונן ויתחמם כנגד האור מפני שמפשיר מים שעליו ונמצא כרוחץ בחמין כל גופו ואף על גב דפושרין לא נאסרו מ"מ כאן נעשו חמין [ערש"י מ': מפשיר מחמם ודו"ק] אבל אם מקודם מתחמם אצל האש ואח"כ משתטף בצונן מותר דבכה"ג לא נתחממו המים שעליו אלא מפיגין צינתן מעט

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

Rav Guershon Edelshtein זצ"ל

Quelles sont les preuves du Tehila Ledavid ?

תהלה לדוד סימן שכו אות ג'

ועב"פ חי נימח דפושרין מע"ש שרי ופושרין ע"כ הם חמין קלח כמ"ש רש"י ז"ל דמ"ב ע"ב מפשיר מחמם לשון פושרין ע"כ. וא"כ לא ידענא שיפורה מאי מיקרי חמין דאסור. ומדברי התוס' דמ"ח ע"א ד"ה מ"ש. וכן מדברי הרא"ש ז"ל פ' כירה סי' י' משמע להדיא דכל שאין היס"ב אי הפשר. וכל"מ צחי' הרמב"ן ז"ל ד"מ ע"ב שכתב אהי"ב דהיינו הפשר ע"כ ולשון הרשב"א ז"ל שם והפשר היינו כל שלא הניח לבישול ע"כ. וא"כ קשה דע"כ נימח דפושרין מע"ש דשרי היינו כל שאין היס"ב וחמין דאסור היינו צה"ס"ב. וזה דוחק וכל"מ הרשב"א ז"ל דאין אדם רוחץ במים חמין שהוא מסלד בהם. וגם פשוטא דאין רוחצין במים שברישו נסית. וא"כ מאי הארס הפוסקים לתרץ הא דמותר לרחוץ את הקצון לפני המילה עמ"ש סק"א. ואפשר דכל שהיא יותר מחמישה הרוק אסור עת"ש סי' ל"ז סק"ז. וכפי הגרלה כל שמרגישין צו חמימות אסור. והשאלה צטב"ת שם קרא לפושרין להציג לינה ול"ע.

אסור: (ג) במים שהחממו מע"ש. לכאורה אין הכונה בחמין שהי"ב דהא כתב הרשב"א ז"ל שאין אדם רוחץ במים חמין שהוא מסלד בהם וכמ"ש בשמו צסי' סי"ח ס"ק כ"ח. ורחיטי להח"מ שכתב דפושרין מותר וכ"ד הטוב"ת סי' כ"ד. והרב ז"ל במהד"ב סי' רנ"ט דקדק מדברי הר"ן ז"ל דדוקא בהפשרו בשבת אסור. אבל פושרין של ע"ש ודאי שרי דהא אפילו מי הגיר בקין נקרא פושרין או בחורף שעמדו מעט בבית ע"כ. ולע"ע לא זכיתי לדעת מקור דבר זה. ולשון הפוסקים והטור ביו"ד סי' ל"ו פושרין כהפשרת המים של ימות הקיץ שעמדו בבית קלח ונתחממו מחום האויר ע"כ. ורחיטי הרב ז"ל נראה דא"כ רחילה בלוגן בשבת ליכא. אע"כ דבהפשרו מע"ש שרי ולפי"מ מים שנשאבו בשבת בחורף ועמדו קלח בבית היו כנפשו בשבת ואסור לרחוץ בהן. ולדעת הג"א סק"ו אף פיו"ר אסור וזה דבר חדש וכמדומה שלא יעלה על הדעת. ולכאורה מה שנתחמם מחום הקיץ או מחום האויר יותר דמי לחמי טברי' דהתירו הרחילה. והגם דחמי טברי' בכלי אסור אפשר לומר כיון דהטעם הוא דבכלי חמי לאחלושי בחמי האור ופושרין מחום הקיץ והאויר לא חמי לאחלושי כיון שכל המימות כן. אבל פושרין מהאור א"ל דאף מע"ש אסור ג"כ ובס"ס הכ"ב מביא תשובה לר"ה גאון ז"ל שנשאל צב"ק להחם חמין מע"ש או מעיו"ט שאם יארע לו דבר יערב בהם אחרים כדי שיהיו כפושרין ויתגם על גופו. והשיב חמין שהחממו מע"ש כבר פשיטא שאסור לרחוץ בהם כל גופו ע"כ. ומשמע להדיא דאף בפושרין אסור:

Programme du mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

רצ"ל Rav Guershon Edelshtein

Psakim du Iguerot Moshe et du Or Letsion

שו"ת אור לציון חלק ב פרק לה - דיני רחיצה וסיכה בשבת אות

ג. שאלה. האם מותר לטבול בשבת במקוה שמימיו עדיין חמים במקצת.

תשובה. אסור לרחוץ כל גופו במים חמים, וכן להיכנס למקוה מים חמים, אפילו שאין היד סולדת בהם, אלא אם כן הם פושרים לגמרי, וכל שהמים חמים למעלה משלושים ושבע מעלות, אין לרחוץ בהם. ודוקא במים שהוחמו לפני השבת והופשרו, אבל מים שהוחמו בשבת אין לרחוץ בהם אלא אם כן הם קרים לגמרי. ונשים מותרות לטבול אף במקוה חם, וטוב לכתחילה במקום שאפשר שתטבולנה בבין השמשות.

שו"ת אגרות משה או"ח ח"ד סימן עד

א) מהו שיעור החום במים שאסור לרחוץ בהם בשבת (סי' שכ"ו ס"א).

תשובה: שיעור החום דמים חמין שאסור לרחוץ הוא אף חום קטן דהא אף בחול אין רוחצין בחום גדול. ואם הוא פחות ממדת החום שדרד סתם בני"א לרחוץ בחול יש להתיר, ואף אם אחד יכול לטבול יותר חום אסור דבטלה דעתו.

הערות אור לציון פרק לה

ג. להכנס למקוה חם אסור, שהרי אסור לרחוץ כל הגוף במים חמים, וכמבואר בשו"ע בסימן שכ"ו סעיף א'. ועכ"פ אם המים פושרים מותר, וכן כתב במ"ב שם ס"ק ז'. ונראה שעד שלושים ושבע מעלות צלזיוס אינו בגדר חם, אלא בגדר פושר, וכן מוכח בגמ' חולין מ"ו ע"ב, שבדקים ריאה ברוק, והרי בודקים ריאה רק בפושר ולא בחם, כמבואר בגמ' ע"ש, וכן כתב הרמ"א ביו"ד סימן קפ"ח סעיף ד' בשם הב"י, שסתם פושרים אינם חמים יותר מחמימות הרוק, וכתב שם הש"ך בשם הריטב"א שזה כלל גדול, ובכל מקום שכתוב בש"ס פושר היינו כחמימות הרוק. והרי הרוק חומו כחום הגוף, שהוא כשלושים ושבע מעלות, מוכח שעד שלושים ושבע מעלות ודאי אינו נחשב חם. והתברר הדבר שכל מקוה אפילו החום הרבה בערב שבת, למחרת בבוקר חומו פחות משלושים ושבע מעלות. אך יש מקוואות המפעילים הסקה כדי לשמור את חום המקוה בשבת, וודאי שאסור לטבול בהם אם המים חמים למעלה משלושים ושבע מעלות חום. ואם המים הוחמו בשבת, כגון שחיממו לצורך חולה שיב"ס, או שנתחממו ע"י דוד שמש. אפילו אם הם רק פושרין אסור לרחוץ בהם כל גופו, וכן מוכח מהשו"ע, שכתב שם בהלכה ד', לא ישתטף אדם בצונן כל גופו ויתחמם כנגד המדורה, מפני שמפשיר מים שעליו, ונמצא כרוחץ כל גופו בחמין. מוכח שבהוחמו בשבת אסור אפילו בפושרים, וראה במג"א שם וכן בשעה"צ שם אות ח', ע"ש.

Programme du mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

רצ"ל Rav Guershon Edelshtein

Se laver à l'eau froide

שם סעיף ז

הרוחץ בנהר, צריך שינגב גופו יפה כשעולה מהנהר, מפני שלא ישארו המים עליו ויטלטלם ד' אמות בכרמלית, לפי שהעולה מן הרחיצה יש רבוי מים על גופו; אבל ההולך ברשות הרבים ומטר סוחף על ראשו ועל לבושו, לא הקפידו בו.

שולחן ערוך אורח חיים סימן שכו סעיף א

[...] והני מילי בחמי האור, אבל בחמי טבריא מותר לרחוץ אפילו כל גופו יחד, ואין צריך לומר בצוננין [...].

משנה ברורה סימן שכו ס"ק כא

כתבו הפוסקים דנהגו שלא לרחוץ כלל בנהר או במקוה דמצוי לבוא לידי סחיטת שער ועוד כמה טעמים עיין במ"א ולענין טבילה עיין לקמיה מיהו ידיו ורגליו מותר לרחוץ בנהר כשמנגב קודם שילך ד"א [א"ר]:

תרומת הדשן סימן רנה

[...] ואף על גב דמוכח פ"ב דביצה דהא דשרי אדם לטבול בשבת משום דנראה כמיקר, היינו אפי' היכא דאפשר לטבול בחול. מ"מ נראה דהאינדא בזמנינו דכ"ע זהירי שלא לרחוץ כלל בשבת אפי' להקר בין בנהר בין במקוה, אף על גב דלא מצינו איסור מפורש על זה דאפי' במרדכי פ' כירה בשם התוספות דמחמיר לרחוץ בבריכה, מ"מ מתיר בהדיא בנהר ואפשר דה"ה נמי במקוואות שלנו דמעיינות נובעין הן ולא דמי כלל לכלי. מ"מ המנהג הוא ליזהר ולמנוע וא"כ ליכא למימר דאדם נראה כמיקר דהא נזהרים להקיר, ומוכח מילתא דליטבול מכוון ונראה כמתקן. ומטעם זה נראה דנהגו הנשים ליזהר שלא לטבול בשבת כלל אא"כ בעלה בעיר ולא היה אפשר קודם. דבכה"ג הוי טבילת מצוה משום עונה, לפי מאי דנהוג עלמא עתה איסור הרחיצה בנהרות או במקוואות.

שו"ת מהרי"ל סימן קלט

[...] מ"מ היכא דאפשר למטבול בחול לא עבדין בה עובדא לכתחלה משום חשש איסורין, דמהאי טעמא מנהג פשוט שלא לרחוץ בצונן בשבת. וטעמא דשייך למיגזר משום סחיטה ומשום נושא ד' אמות בכרמלית מים שעליו ואלונטית במקצת נהרות ומשום שיטה גופא וקיסמין.

ערוך השולחן אורח חיים סימן שכו סעיף ט

ועל כ"י יש מכשולים גדולים ברחיצה בנהר לכן הנהיגו קדמונינו שלא לרחוץ בצונן בשבת כל גופו וכ"כ המהרי"ל בתשו' [סי' ק"נ] ויותר מזה כתב שאפילו הנשים נוהגות שלא לטבול שלא בזמן בשבת ע"ש [מג"א סק"ח] וכ"כ בעל תרומת הדשן שנהגו לאסור רחיצה בצונן [סי' רנ"ה] ומנהג זה נתקבל מאבותינו ואבות אבותינו מכמה מאות שנים והבא לפרוץ גדרן של ראשונים עליו נאמר פורץ גדר ישכנו נחש דקבלנו זה כאיסור חמור לבלי לרחוץ בנהרות ובאגמים ובמעיינות בשבת כלל וכלל:

הלכות

ה'י שבת סי' שכו

שונה

ו בצונן מותר לרחוץ בשבת אפי' כל גופו ונהגו שלא לרחוץ בנהר כדלקמן דין " (ס"א וסק"ט וע"י בפסקי חזו"א שבסוף ספר מנוחה נכונה שאוסר להשתטף בצונן ע"י מקלחת רק פניו ידיו ורגליו והר"ש גרינימן שליט"א העיד שמרן זצ"ל עבר על פסקים אלו).

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée Léilouy Nishmat

Rav Guershon Edelshtein זצ"ל

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן עד

(ג) מנהג מדינותנו שלא לרחוץ בשבת אפי' בצונן, האם אין להתקלח בצונן גם ביום שרב. תשובה: בלא צער יש להחמיר אף שלא מצינו בספרי רבותינו מנהג זה. אבל כשמצטער מחום היום רשאי להקל.

שם סימן עה

א' הנה מה שהשבתי בסימן דלעיל, רחיצה אות ג' שלא מצינו בספרי רבותינו מנהג לאסור להתקלח במים קרים בשבת הוא אמת, דהמנהג שאיתא בתה"ד סימן רנ"ה ורנ"ו שנהגין איסור בנהרות ובמקוואות הוא רק כשנכנס לתוכו אבל לא שנהגו לאסור גם ברחיצה דשפיכת מים על גופו כעובדא דלהתקלח שהוא עומד תחת המקלחת שבאים משם מים עליו דראשו וגופו. וכן מהרי"ל שהובא במג"א סימן שכו סק"ח נמי הוא בנהרות, שהרי כתב משום שנושא מים שעליו ד"א = אמות = בכרמלית ומשום שיטת גופו, ולכן גם מה שכתב משום סחיטה לא קאי על רחיצה באופן ששופך מכלי על גופו, ואף אם נימא שטעם סחיטה שייך גם ברחיצה כזו בביתו, מ"מ מה שלא נהגו ממש לא ילפינן אף שאיכא אותו הטעם ממש, וגם שאפשר שבשביל חשש סחיטה לחוד לא

היו נוהגין איסור, דהא מדינא על הנגוב באלונטית לא גזרו לכו"ע בשביל חשש סחיטה אלא בהבאה בידיים מהנהר עד הבית פליגי שמא יסחוט כמפורש בשבת דף קמ"ז, אלא דוקא בשביל צרוף כל הטעמים נהגו, ולכן ברחיצה ובפרט בבית שליכא אלא טעם זה אין למילף. וא"כ לא מצינו כלל שאיכא גם מנהג כזה לאסור ליתן על גבי ראשו וגופו מים קרים להקר בשבת שהוא ענין להתקלח מהמקלחת (שאור) שאיכא בכל בית שבפה. **אבל מ"מ ידוע שרובא דאינשי מעצמן בלא הוראה אין מתקלחין בשבת**, ולא ידוע אם הוא מטעם שברוב השנה האמתקלחין במים חמין מהמקלחת, שלבד איסור רחיצה בחמין אפילו מהוחמו מע"ש = מערב שבת = כל גופו כדאיתא בשבת דף ל"ט הרי מים החמין שבכל בתי ערים הגדולות שבמדינתנו אמעריקא / אמריקה / הם חמין שהוחמו בשבת שאסורין ברחיצה ובשתייה אף שהוחמו מעצמן כדתנן בסילון שעשו אנשי טבריא בדף ל"ח, וגם בהוצאת מים החמים הוא מכניס תחתיהן מים צוננין להתחמם שהוא מלאכה דאורייתא, ומצד זה נמנעו אף מלהתקלח בשבת בימות הקיץ החמים להקר אף שהוא רק במים צוננין, ואולי הוא מצד שהחשיבו זה לעובדא דחול שאם הוא מניעה מטעמים אלו יש להחשיב אולי זה למנהג. אבל אפשר שהוא גם מחסרון ידיעה לחלק שא"כ אינו בחשיבות מנהג כלל דהוא כמנהג בטעות.

ועיין בש"ע / או"ח / סימן שכ"ו סעי' ד' שאיתא דמותר להשתטף בצונן אחר שנתחמם גופו אצל האש, שהוא איירי בכל גופו כברי שא לא הזכיר המ"ב שלמנהגו שאסור לרחוץ בנהרות ובאמבטיאות אף שהוא בצונן אסור אף להשתטף כל גופו בכל אופן אף כשאינו מחומם מחמום אצל האש משמע דלא ידע המ"ב כלל ממנהג כזה, וכן לא נמצא בשאר ספרי חכמי דורות אחרונים הידועים לי, הרי לא היה במדינותינו ביוראף / באירופה / כלל מנהג לאסור להשתטף בצונן, אבל במדינתנו כאן באמעריקא שאיכא המקלחות חזינן שאין מתקלחין בשבת אף בצונן, ולכן אף שלא מצינו בספרים שהיה מנהג כזה שא"כ אפשר שמה שאין מתקלחין בשבת ע"י המקלחת להקר הוא בלא כוונת מנהג לאסור אלא מחסרון ידיעה **מ"מ יש להחמיר בלא צער משום דאולי הוא בכוונת מנהג מטעמים דלעיל אבל כשמצטער יש להקל כדכתבתי. [...]**

שו"ת באר משה (שטרן) חלק ו סימן עג facultatif

ב. שאלה. האם מותר בשבת לרחוץ את כל הגוף במים קרים בבית מרחץ. תשובה. מותר לרחוץ את כל הגוף במים קרים, ואף בבית מרחץ שרגילים להזיע בו כגון חמאם וכדומה מותר לרחוץ, ויש להזהר שלא לסחוט את השערות. הערות

ב. לרחוץ את כל הגוף בצונן מותר, כמבואר בשו"ע סימן שכ"ו סעיף ד', וראה בעולת שבת שם ס"ק ט"ז שהביא בשם תשובת מהרי"ל שלא לרחוץ אף בצונן מחשש סחיטה, והביא שם שפשט המנהג להקל, ע"ש. רק יזהר שלא יסחוט השערות, שסחיטת שיער אסורה מדרבנן, כמבואר ברמב"ם בפרק ט' מהלכות שבת הלכה י"א, וראה גם במ"ב שם ס"ק כ"ה, אלא יגבם קלות במגבת. ואף ליכנס למרחץ מותר. ואף שהרמ"א שם סעיף י"ב כתב שאין לעבור במרחץ במקום שיכול להזיע, ואף שאינו מתכוין לכך, דהוי פסיק רישא, וכשיטת רש"י בשבת מ' ע"א, מ"מ נראה שדעת מרן להתיר בזה, שכתב שם שאסור ליכנס למרחץ אפילו להזיע, משמע שאם לא נכנס להזיע מותר, וכן מפורש בב"י שם בשם הרמב"ם ע"ש.

שו"ת מנחת יצחק חלק ו סימן לב facultatif

[...] הנה בנוגע לבריכה הנ"ל, כבר הזכרתי לעיל, דאף בנוגע לטבילת עזרא, יש להחמיר ומכ"ש רק למיקר, דהרי כבר מבואר במג"א שם בשם מהרי"ל, דמנהג פשוט שלא לרחוץ אף בצונן, ולא דוקא בנהר, אלא גם במקוה, כמ"ש שם בשם התה"ד, ורק משום מצוה, ס"ל לכ"פ להקל, - וא"כ מטעם האחרון יש להחמיר אף בצרצור בביתו, אם לא משום מצוה, היינו לנתינת ט' קבין, וכתבתי מזה במקום אחר, מ"מ ראיתי באחרונים שמקילים, במקומות החמים מאד, כשהוא מצטער, ע"י בקצות השלחן (סי' קל"ג) בבדי השלחן (סוס"ק ח'). והנני בזה ידידו דושת"ה וחותרם בכל חותמי ברכות, ונזכה שהימים האלה יהפכו לששון ושמחה בביאת גוא"צ בבי"א. יצחק יעקב ווייס.

שמירת שבת כהלכתה פרק יד אות יא

יא. נוהגים שלא לרחוץ בשבת וביו"ט את כל הגוף אפילו במים קרים, ורוחצים רק את חלקי הגוף שאינם מכוסים שערות. ומותר לרחוץ את החלקים האלה במים קרים או אפילו במים פושרים שחוממו מבעוד יום במידה כזאת שאין מרגישים עוד את חום המים. והמצטער, כגון ביום שרב, מותר אף להתקלח במים כאלה כרגיל בימות החול, ומכל מקום יזהר שלא לסחוט את השערות, ועיין להלן סעיף כב.

Biographies

Tehila Ledavid – תהלה לדוד

Rabbi David ben Israel Tsvi Ortenberg, Rav et Possek Halakha de la fin du 19ème siècle dans la ville de Berditchov en Ukraine. Dans sa jeunesse il se lie au Rabbi Israël Rouz'in, puis à d'autres grandes Admourim de בויאן et סדיגורה. Sa grandeur est largement reconnue dans les cercles de la Hassidout de Sadigor, mais son livre le Tehila Ledavid est devenu une référence parmi les commentaires sur le Choulhan Aroukh Orah Haim, alors qu'il s'appuie essentiellement sur les Psakim du Choulhan Aroukh Harav. Le Rav est décédé en août 1910 à Berditchov où il y est enterré.

Minh'at Itsh'ak - מנחת יצחק

Rabbi Itsh'ak Ya'akov Weis est né à Dolyna en Pologne en 1902. Il dirigea une Yeshiva en Hongrie puis il fut Dayan en Roumanie pendant 20 ans. Lorsque Grosswardein a été cédé à la Hongrie à la suite du Prix de Vienne, il s'est enfui en Roumanie en 1944, où sa femme est décédée des suites d'une maladie. Lui et sa famille ont réussi à échapper à la déportation des Juifs pendant l'occupation nazie de la région en se cachant dans des bunkers et des greniers. En 1948, il émigre en Angleterre et devient Av Beit Din à Manchester. En 1970, à la suggestion du Rabbi Yoel Teitelbaum, le Satmar Rebbe, il fait son Alya et s'installe à Yéroushalaïm où il devient Av Beit Din de la Edah H'aridit, en 1979 après la mort du Rabbi. Il a écrit un responsa en dix volumes, le Minh'at Itsh'ak, abondant de nombreuses questions technologiques, sociales et économiques contemporaines. Son ouvrage devient une référence parmi les autorités Rabbiniques qui le citent fréquemment en tant que grand Possek de la génération. Dans une section spéciale intitulée Pirsumei Nissa ("publication du miracle"), il a enregistré les épreuves atroces qu'il a vécues pendant la Seconde Guerre mondiale et sa survie miraculeuse.

Liste des 94 Sougiot étudiées sur Matmidim			
Sougiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsih'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch	14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone 17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27-31 Zimoun 32. Tefilat Haderekh	33 -34. Birkat Hagomel 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47-49. H'azarat Hachats'	Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2) Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim 85. Zakhor et Méh'iyat Amalek Pesssah 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes 86. 87. 88. Vente du Hamets
Sougiot générales			
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera 53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	54. Mitsvot lav lihanot nitanou 55-56. Mitsvat Assei Chehazman grama 57. Zerizim makdimim lemitsvot	71. 72. Haossek Bamitsva Patour Minhamitsva 89. 90. Les actions de l'enfant	Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte 89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira
Chabbat – Melekhet Mah'chevet			
59. 60. 61. Mit'assek 62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	65. à 68. Psik Récheh 69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah	75. 76. 77. 78. 79. Grama 80. Chinouy	Roch Hachana 35. Les trois Livres
Chabbat – Les Derabanan	Hachkafa- pensée juive	Yorei Dé'ah	
91. 92. 93. 94. Réhitsa BéChabbat VéYom Tov	81 à 84. Tsaar Baalei Haim	73. 74. Maaser sur les gains	Soukot 36. Mitstaer